

Svenska Canada-Tidningen

Publicerat varje dag
CANADA WEEKLY PRINTING CO. LTD.
225 Logan Avenue, Winnipeg, Man.
Telefon 222-1111

PRENUMERATIONSPRIS

Helt år (12 nummer)	\$1.00
Helt år, efterbetalt	1.50
Helt år, till följande nummer	0.75
Helt år till följande nummer	1.00
Helt år till följande nummer	1.00
Helt år till följande nummer	1.00

Prenumerationsmedel skickas helst i registrerat brev som genom Post eller Express Money Order eller Postal Note. Dessa skickas, om ej behöfs, registrerade, bara på begäran till The Canada Weekly Printing Co. Ltd.

Prenumeranter, som önskar sin adress ändrad, behövs att skicka både den gamla och den nya adressen.
Tänks prenumerationsmedel skickas endast i den gamla adressen.

F. M. DAHL, N. L. F. S. BROWN, Redaktörer

Redaktionen är alltid tacksam för synpunkter och förslag. Redaktionen ansvarar inte för artiklar som inte har blivit godkända av redaktionen.

ONSDAGEN DEN 3 MARS, 1915.

Det är synd om "real-estate"-männen i dessa dagar.

Till banken! Slapp ut lite pengar av den massa, som finns på lager, please!

De dåliga tiderna harva åtminstone haft det goda med sig, att den osunda spekulanten upphört.

Höj, George R. Coldwells försäkran, att engelska språket effektivt läses i alla skolor i Manitoba går för, hvad den är värd.

"Svea" i Worcester, Mass., har på skottet blivit så virrig i knoppen av kaiserentusiasm, att hon inte förstår skämt annat än med sig.

Glöm inte den skandinaviska centralkonferensen, om ni har kläder ni vill gifva bort, eller på annat sätt vill hjälpa nödlidande landsmän.

Canadas folk vill betala stampelskatten utan att klaga. Men då regeringen drager fördel av kriget för att skaffa vissa intressen mera skydd, reser sig folket upp och protesterar. Som en person sade: "It's a dirty trick".

President H. M. Torg av Albertas universitet förklarade nyligen, att Albertas kan föda femtio miljoner människor, om det lämpligen odlas. Han sade även, att Albertas är naturligen rikare än Tyskland.

Det finnes verkligen svensk-canadensare, som aflagt tro och huldhet, ed till den engelska konungen och blivit canadensiska medborgare, hvilka uppöfva den frömmas önskan, att "engelsmännen skola få mycket stryk".

P. P. W. har nu följt general Sver i spåren och rest till "das grosse Vaterland". Sker afven det på högstnåddig kejserlig inbjudan och i kejserlig uttombill, såsom en tacksamhetsbrev för ifrigt tryckpropaganda i det neutrala Sverige.

Ehuru vi veta, att vi utsatta oss för risken att av vissa intelligent herrar blifva anklagade för att servera våra läsare "benmjölsfälling", hafva vi icke kunnat underlåta att publicera Ellen Keys praktiska artikel "Det heliga upproret".

Regeringsorganet "Winnipeg Telegram" anser, att Manitobas dansare äro i det bästa skick. Den tycker afven, att det ingenting gör, att provinsens nya parlamentsbyggnad kommer att kosta omkring 1 1/2 miljoner mer än beräknadt var. Och då är naturligtvis det "all right".

Ut till landet måste många nu befinna sig, om de icke vilja svälta ihjäl. Det kan kanske kännas hårdt för många, som varit van vid stadslifvet, att leva nybyggarnas mödosamma lif. Men det är nödvändigt för landets välfärd, och den, som sköter sin förvald, vill i allmänhet i slum till förvald.

Skandalen i samband med leveranser af krigsförnödenheter höra icke uteslutande hemma på den amerikanska kontinenten. En engelsk affärsman blev nyligen dömd att böta 20 pund, emedan han sålt stumpror, tillverkade af ylle och bomullsfall såsom "isländska handsticade stumpror, rekommenderade af militära auktoriteter som de finaste och mest lämpliga för aktiv militärljänst".

En snygg öfverste.

Som våra läsare torde hafva sett af Sveriges-nyheterna, har öfverste Fredrik Björkman vid Dalregementet då och då väckt ett mindre fördelaktigt uppmärksamhet. Redaktör Skarstedt i den fristående Falu-Kuriren har med all öfver brennhet den snygga öfversten och i huset framdragit prof på hans brutalitet mot underordnade, hvilka följden blifvit, att Falu-Kuriren postförbjudits vid regementet. Höger-tidningen i länet, Falu Läns Tidning, har ända till den senaste tiden försökt försvara öfversten, men nu synes dennes brutalitet blifvit, så allmänt känd, att äfven denna tidning måste förordna honom. En insändare i nämnda Falu Läns Tidning får åtminstone spaltarna uppläsa för följande bild:

"Det är en vacker, solig dag i dag. Och det blivnar och det blivnar, att gräset är så balt och bajonetter, när bataljonerna gå ut till fälttjänst. Lätt efter led. Man känner sig lättast, så vid dagen af alla dessa hundrade ungdomar med brunbrända kinder och stram hållning. Man känner det, som om man ville gå fram och säga ett vackert ord till hvarandra en af dem och till dem alla i hand."

På ett öfverste kommande det gif akt. Det blir mycket på kaserngården, endast de taktiska, döva stegen öka mellan murarna, när kompanierna i noggrans marsch tåga förbi kassalhuset.

Då höjer en kraftig stömska, som tränger fram till hvarandra en: "Fy fy fy!"

Öfverste Fredrik Björkman, Stenbocks och Wrangels efterträdare, har blifvit kungliga Dalregementets tredje bataljon.

Marichen förtärligt. De strama, hargla gestaltarna ha sjunkit samman. En modförlid, skamfullt har gånget genom skogen ut mot Myran. Men sjalf står jag kvar i solens och tycker, att det skynar och lyser omkring mig.

Eller är det tårarna, som jag inte kan hålla tillbaka? —

I kommentarierna till det föregående säger tidningen:

"Här skall mannen i ledet kunna betrakta den befallhavare som sin vän, hvilken ryter mot honom på sin här öfver skogarna. Det blir helt naturligt afvethet i stället för vänskap, misshöj i stället för förtroende. Det är tydligt, att här måste ske ändring, om ett godt förhållande skall återställas mellan befäl och manskap. Trots all antiontillit och socialistisk agitation, tro vi att Dalarnas värnpliktiga manskap, som det gäller på allvar, följa den officer, som det under frödens öfningar fått förtroende till. Men det förtroende vinner befallhavaren endast genom ett hvar och ett värdigt uppträdande mot sitt folk."

Öfverste Björkman förnekade emellertid, att han gjort sig skyldig till en dylik råhet. Men insändaren, som nu uppgifvit sitt namn och sysselsättning och befinnes vara soldaten B. Hage i Stora Skedvi i Dalarna, sålunda tjänade vid öfverste Björkmans regemente, vidhåller sitt påstående och riktar i en ny insändare i samma tidning följande anklagelse och vådjan till öfverste Björkman:

"Med gränslös förvånning ser jag öfverste Björkmans protest mot den relation af öfverstens uppträdande inför chefen för nämnda kompaniets och tredje bataljonens manskap den 10 november 1914 kl. 11.50 f. m. Den brutalt, öfversten den gångna förmiddagen med värdande af den aktning, som tillförläp, Dalregementets chef af Dalregementets manskap bör äga, skall aldrig i lifvet glömmas af mig och de många kamrater, som med mig varit beträffande detta, om än nu vanliga, dock så anmärkningsvärdt sorgliga historia, hvars minne vi sen fingo bära med oss upp till Boden."

Det bestrifvande af min uppförda riktighet, som Falu Läns Tidning under hand lämnat satat öfverstens ord om förvånning, som inte ens gör ett försök att bevisa, betydva har ingen ting. Ett ensamt vittnesmål från flera hundra till mögen äldre komna soldater ur alla politiska läger skall ändå orubbligt fastslå, att Dalregementets chef kommer inför en paraderande bataljon med svordomar och råa ord.

Det är nog öfversten skall inte tro att jag raknar mig till den som god sagt alla de beskyllningar, hvilka skändligt riktas mot regementets chef, och jag är inte heller blind för de förtjänstfulla öfversten visat i sin ämbetsutöfning, samtidigt som jag på närmaste håll sjelf studerat det goda förhållande, som kan råda mellan en vanlig och human krigsherre och hans underordnade. Men jag ställer mig obetingadt på de tusens sida, som med sorg och förtviflan se, hvart det här med andan inom Sveriges stolta regemente, och som tro sig i en del officerars tanklösa behandling af sitt folk se början till slutet.

Med alla dessa höjer också jag i min ringhet en bön till öfverste Fredrik Björkman: bättra ert. Bed rikts frikäre konung om råd och gör hvad ni kan för att återknyta hvad som brutit mellan manskap och befäl. Inom det blir för sent.

Jag slutar här.

Det är ingen fröjd för en soldat att gråla på sin formän, men här var det hans plikt. Och med tanke på denna för Dalarnas folk så lifsviktiga fråga är jag väl rustad att vid nästa anledning återkomma. Jag ber öfversten, att jag kommer att säga sanningen."

På samma gång som man måste beklaga, att en officer kan göra sig skyldig till en råhet sådan som den ofvan relaterade, ligger det något glädjande däri, att det numer väcker uppmärksamhet i Sverige, när en officer förgår sig mot underordnade. För en tretioårig aflyttad sedan skulle det, som öfverste Björkman läst komma sig till last, fått opåtaladt passera. Äfven är det glädjande, att en soldat i ledet nu har vågat offentlig anklaga en öfverordnad utan att löpa allt för stor risk, och att denne måste lyssna till anklagelsen och respektera den underordnades rätt att tala. Detta tyder på en demokratiering inom den svenska

Antingen...eller.

En massa milienleor i Canada stå inför det alternativet att antingen slå sig ned på landet eller hotas med svältdöden. Detta kan synas mången egendomligt och kräva bevis. Och beviset är mycket enkelt.

Från 1900 till 1913 växte Canadas landbefolkning, men stadsbefolkningen växte fortare. Canadas befolkning som ett helt, växte 54 proc. mot världens 6 proc. Inget annat land visade en sådan märklig folkökning som Canada. Om denna ökning delats lika mellan landt- och stadsbefolkningen, hade det icke blifvit några dåliga tider. Men olyckligtvis blef detta icke fallet. Städerna och de industriella samhällena växte fortare än landt-samhällena.

Canada har lånat kolossala summor med pengar under denna tretioårsperiod. Totalsumman uppgår till nära tvåtusen miljoner dollars. I sitt budget sade Hon. Mr. White, att Canada sex månader före kriget lånat mer än en miljon om dagen. Af dessa pengar gingo öfver hälften till järnvägar och den största delen af återstoden till fabriker, kontorsbyggnader, kloaker, trottoirer och annat, som tillhör industri och handel. Mycket litet gick till landbruk. Folket följde pangarna och därför aftog landbruket.

Så länge Canada kunde fortsätta att låna, så länge kunde byggnad af järnvägar, fabriker, skyskrapare och kloaker fortsätta. Men plössligen afkars låneöfverflyttarna. Störstänligt vill låna och pengar för krigsändamål kan icke en cent för järnvägar och industri. Den 18 januari 1915 utvaldes att låna för industriella ändamål utanför imperiet för att beviljas i London, och att låna inom imperiet komma att beviljas endast i fall, där verklig nödvändighet och särskilda omständigheter föreligger. Därmed är det slut med industriella och municipala lån från Storbritannien tills efter kriget.

Canada är i samma ställning som en man, hvilken finner, att barnen är stängd, att han är ute på gatan och att intet annat återstår för honom än att gå hem. Vårt hem är "på landet". Om vi icke kunna fortsätta att bygga kloaker och trottoirer och skyskrapare och fabriker och järnvägar, återstår oss intet annat för att förtjåna vårt lefvebröd än att uppföda böns, grisar och boskap och odla haf och hvet. Vi måste begifva oss på landet eller svälta.

För fjortio år sedan exporterade Canada 25 miljoner dussin ägg och 185 miljoner pund smör och 185 miljoner pund ost. Vi producerade mer än vi kunde äta. Järnvägar byggdes, fabriker utvidgades och städer växte. Men återbruk stod ann i sin blomstring. Sedan kom spekulationsgalenskapen i tomt, järnvägsbyggarna blefvo vinmekantiga och fabrikanterna trodde, att det tusenåriga riket kom till. Efter tretton år hade Canada ännu ägg att exportera och fann det nödvändigt att importera tretton miljoner dussin för att tillfredsställa lokala behof. Efter tretton år hade vi intet smör att exportera, och vi blefvo nödsakade att importera ätta miljoner pund. Efter tretton år hade vår export af ost sjunkit från 185 miljoner till 144 miljoner pund. Vi producerade visserligen mera af dessa artiklar, men ökningen var icke tillräcklig för att föda den växande skara folk, som arbetade vid järnvägar, skyskrapare, kloaker, trottoirer och i fabriker. För att icke svälta måste vi göra slut på exporten och i stället börja importera.

Betänk ett ögonblick vår ställning! Canada, det största landbrukslandet i världen, såsom de flesta af oss påstådo, kunde icke producera tillräckligt med födoämnen (utom hvetet) för att föda sig sjelf. Hvilken angeman ställning hade vi icke kommit i trots att våra landbruksinstitut, våra experimentalfarmar, våra agnorer — och våra vissa landbruksministrar!

Det är ju lätt att kritisera. Ingen behöfver vara ett snille för att säga, att stallöddor borde vara låst, sedan hastens stultas. Men vi måste icke desto mindre lära oss våra fakta och betrakta ställningen med mod och intelligens. Under dessa tretton år af bygnads- och spekulationsraseri, gjorde vi endast hvad resten af världen gjorde. Det var icke endast i Canada, som prisen på födoämnen stego, och där man lefde extraexträkt. Lefnadsomkostnaderna stego i nästan alla länder i världen. Men Canada var gällnare än någon annan af Gud benådnad ration. Canada gick längre i försum-

DET HELIGA UPPRORET.

(Forts. fr. sid. 1.)

Det är försvaret hvarandras rätt, så hjälper det goda föga om barnen i regel öfverlätas åt vårdninnor, hvilka kunna göra lika det, som barnen i hemmet gör. Det är dropparna ständiga nakt, som urhållar stegen, det är den öfverlygga gånge upprepade erfarenheten som stulten kommer ett rätt begrepp att ingå i kött och blod. Det är ett aldrig felande motstånd, som småningom tånjer vildjuret i barnamatern. När barnen växa till, måste modern låra dem att den ömsidiga hjälpen är en naturlig lefa i det stora minnet: att de största hjältarna voro de, som stridit för att hjälpa andra, ej de som stridit för makt och ära. De måste försvas om att säga icke bevisar, att den sak man kämpar för var god, ej heller nederlag att den sak, man gjorde till en dålig. Men först och främst måste uppförelsen hos sig sjelf besegra makt, lust och hämndlyst; innan hon kan rensa sina barns själar från dessa bidelser. I vårt land, liksom nu i de krigförande länder, har fosterlandskärligen tyvärr visat allt för mycket av den afvisiga, hvars låga färger äro förhållelser och hat. Så väl hos oss som hos de nu stridande folken ha många barns själar blifvit giftade genom sina föräldrars politiska lidelser. Hvilken riktning "dessa ägg", är faran för barnen lika stor. De fredslöskande kvinnor, som frukta krigsleken, ha af denna föga att befrakta, men dess mer af de vuxnas dåliga inflytande. Så länge krig finns, komma gossar att leka krig, lika visat som de på landet leka lagadur. Endast när de vuxna bruka krigsleken som medel att uppegsa "krigssinnet", då blir leken farlig för fredens krusen.

Härmed stå vi inför det svåraste problemet för fredens folk, det att krigsförsvärlig, skilja krigslust, att hålla den forra befärd utan att betsa den senare. Erfarenheten visar dock att kloka upfostrare kunnat lösa problemet, som tills vidare hör till dem, hvilka icke kunna kringas, eftersom försvärlig och försvärlig ännu äro lifsvillkor för folken.

Men kvinnorna måste ej allena stå mot den åra med den heliga viljan att — såsom aldrig förr — hängifva sig åt fredsarbetet inom själarna. Nej, de måste äfven samla sig i viljan att åt sig vidda det område, där de kunna låta riktiga vinna segrar öfver våldet. Och för att göra detta, måste de gå till strid mot den uråldriga uppfattningen af mannens och kvinnans motsatta lifsuppgifter. Den gamla uppfattning framträdde mycket nyligt i en af våra jubiler. Konstnär, litet sedt var denna alldeles värdelös, men den gaf mer att tänka på än många värdfullare verk. Den visade en soldat på post i en snög skog, där han i en ljusring ser bilden af den fjärran hemmet, där hustrur och barnen äro samlade vid julgranen, gossarna i krigsmundering, flickan med sin docka på armen. Båda sålunda närande de känslor, som en gång skola göra dem till hvad mor och far nu voro: en sorgande hustru, en döden bidande soldat! Sådan har arbetsfördelingen varit genom årtusenden. Kvinnorna ha gifvit lif, männen ha tagit hvarandra; kvinnorna ha bildat hemmen, männen förvärt de ofta och ödelagt andras. Denna ordning har synts människorna så naturbeständ, att de ej tänkt på att rubba den.

Och visserligen vore det till släktets olycka om den arbetsdelning upplöste, genom hvilken kvinnan blef den rier inärvärd, männen den mer utärvärd samhällsarbetaren. Men vilja vi denna en ny värld, där man icke fortsätter den gamla kretslopfen: att kvinnorna föda och fostra nya lif för att dessa på slagfältet skola förödas så måste kvinnorna resa sig upp för att icke villja att göra slut på det

SVENSKA FOLKET UNDERBARA ODEN

Dr. Carl Grimberg

heller ett stort, på de senaste forskningsresultat byggd, rikt illustrerat populärvetenskapligt verk i svensk historia, 175 skriftliga originalband med metalltycker förvalta kr. 19.50, med åttio guldtycker för 23.70.

Tid, omfattande tiden till Gustaf II Adolf, utkommer under 1914. Personer af olika bildningsgrader, som tagit del af författarens manuskript, ha samstämmt bevisat.

"Alltid kunde jag ana, att Sveriges historia var något så roligt. Det är ju mycket intressantare än att läsa en spännande roman."

Dr. Carl Grimberg är skicklig den historiska författare, som nu kan glädja sig åt att i högsta måtto äga svenska folket ära. Det finnes ingen i Sverige, hvilken såsom Grimberg kan gifva positiva och romantiska skisser öfver sina berättelser utan att ett grand gifva efter för händelserna faktiska, underlag och förlopp.

"En framställning, som skulle öfverträffa den mest spännande roman, om den icke på hvar rad bäre fram forskningsbevisade resultat."

"Det är otänkbart, att icke hela vårt folk skall skryda sig att gifva detta underbara verk till sin egen."

Professorn i historia vid Upsala universitet L. Stenroos skriver: "Jag lyckas för att blifva till det verkets arbetet."

Historikern professor Carl Hallander skriver: "Dr. C. Grimbergs bok om 'Svenska folket underbara oden' har redan hunnit bli så bekant och så populär, att af en vanlig s. k. samman icke alla gifva hörsel. En hvar blir ovillkorligen fängad af den. Tillfredsställelsen öfver den nu producerade skiljen lika mycket inöskalligt, framställningen behagliga form, det lyckliga urvalet af illustrationsmaterial som det särdeles billiga priset."

I den svensk-amerikanska tidningen "Gama och Nya Hemlandet" skrives: "Det är allmänheten i Sverige, som har varit den största förtroende, som har varit den största förtroende."

Priset för hvar i sig i enklare band \$1.50, med 7 färgglada bilder \$1.25. Om minst 500 exemplar, \$1.00. Om minst 1000 exemplar, \$0.75. Om minst 2000 exemplar, \$0.50.

Beställningar till förlaget, 600 1-2 MAIN STREET, LAGBEN LOGAN AVE. TEL. G. 3080.

Aluminium- och guldplattor för proportionerliga låga priser.

Anders smärftfritt utdragna.

Fri undersökning.

Dr. PHILIP A. ECKMAN,

105 Carlton Building,

Ett telefon ofvånför Eatons.

Telefon Main 2622.

KONTORSTID: 9 f.m. till 8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

8 e.m.

LAKARE.

415-417 Pritchard Ave., Winnipeg.

DR. R. E. ERZABEK

TSYS LAKARE.

som erhållit diplom i Österrike-Ungern, Tyskland, London, England, Canada etc. F. 4. ansees för en läkare vid de kungliga och kejserliga sjukhusen i Wien, Krakau, Prag, Berlin, Paris och London, England.

SPECIALIST för mag- och lungsjukdom, i synnerhet för barn och framtidsstudier, skär, förlossningar och operationer. Behandling i och utan hemmet, skäl om i mitt privata sjukhus. Besökande läkare i St. Boniface och General Hospital.

Mottagningstid: 8-12 f.m., 2-6 e.m., 7-10 aftonen.

DR. McFARLEN.

312 Nairn Ave., Tel. St. John 880.

Ofvånför Elmwood Drug Store.

KONTORSTID: 3-4 och 7-8 e.m.

Björnson & Brandson

LAKARE.

Cor. William and Sherbrooke.

Mottagningstid: 2-3, 7-8 e.m.

Bostadsadresser: Garry 321-Garry 748

J. A. McTAVISH, M.D.

LAKARE OCH KIRURG.

Hörnet af Kelvin st. och Gordon ave.

Elmwood, Winnipeg.

Kontorstimar:

8-10 f.m., 12-2 och 6-7 e.m.

Tel. St. John 1047 och St. John 1087.

dag eller natt.

DR. HANS HERSCHEMANN

Suite 442-444 Somerset bldg.

Tel. Main 4693.

Öfver fyra år i allmänna sjukhus i Wien.

Specialist på hafvet och krusasjukdomar.

Avslutar med. Färdig förberedd 1908.

Mottagningstid: 1.30-3.30 och 6.30-8 e.m.

Väning: 303 College ave. Tel. St. J. 465

DR. J. STEFANSSON

Islandsk specialist på ågata, örata, näs- och strupens sjukdomar.

401 BOYD BUILDING.

Hörnet af Portage ave. och Edmonton.

Tel. M. 4742 eller Garry 2315.

DR. S. W. AXTELL

Telefon Main 3296.

Chiropractic, Massage, Electrotherapy, X-ray, etc.

Thermotherapy, Massage, Electrotherapy, X-ray, etc.

Electrotherapy, X-ray, etc.

Calvinism, Faradism, Sinusoidal Currents, High Frequency Currents.

ALLA METODER UTAN MEDICINER

258 1/2 Portage Ave., Winnipeg, Man.

Dr. R. L. HURST

Medicine and Surgery, University of Toronto.

Licentiat af Royal College of Physicians, London.

Specialist i Bröst-, Hjärt- och Lungsjukdomar.